

El treball de cures a l'enquesta Òmnibus Municipal: alguns comentaris des de la perspectiva de gènere

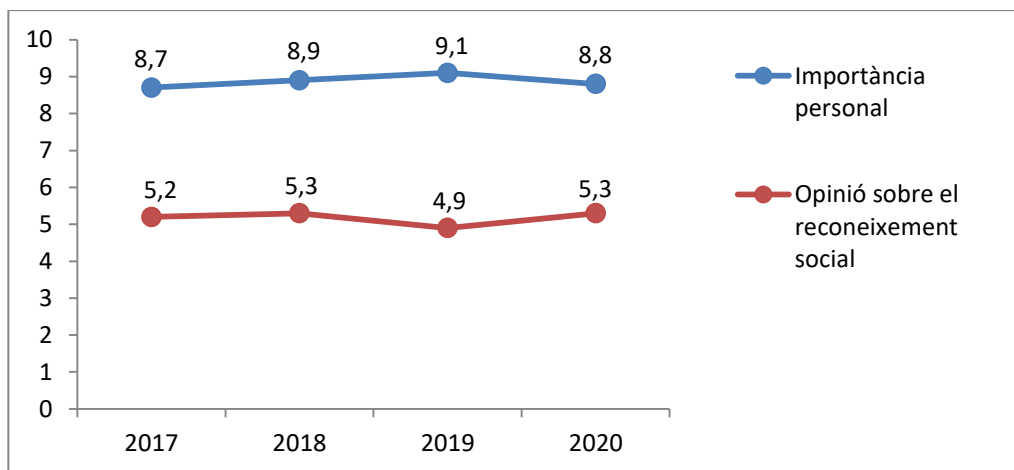
MARÇ 2021

En el present informe s'analitzen des de la perspectiva de gènere les dades relacionades amb les preguntes sobre cures que incorpora l'enquesta **Òmnibus Municipal de desembre de l'any 2020**.¹ Alhora, es fa una anàlisi evolutiva d'aquesta informació dels anys 2017 a 2020 (quatre edicions).

A) Importància personal i valoració social (preguntes 1 i 2)

En l'edició 2020, quan es pregunta per la importància que s'atorga personalment a les tasques de cura, **el 90,4% de les persones consideren les cures com a molt o bastant importants**. En canvi, quan es pregunta l'opinió sobre el reconeixement social, **la consideració que les cures estan molt o bastant reconegudes socialment és del 30,8%** (si bé existeix força dispersió d'opinions respecte a aquest reconeixement social).

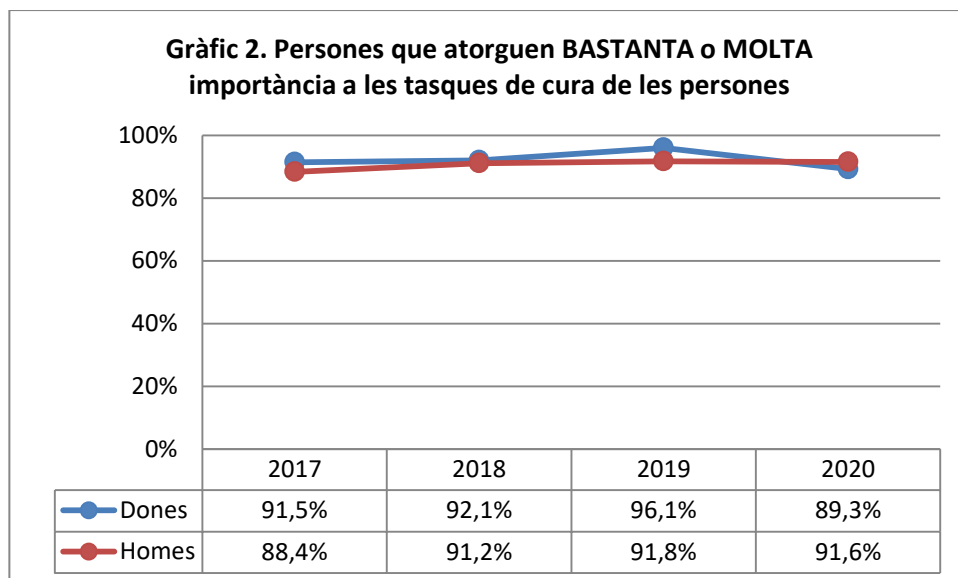
Aquesta bretxa entre la importància personal i l'opinió sobre el reconeixement social és persistent al llarg dels darrers anys i es pot il·lustrar amb els seus valors mitjans (en una escala de 0 a 10):

La desagregació de dades per sexe mostra que **tant dones com homes atorguen alta importància personal a les tasques de cura de les persones (8,9 i 8,7 de mitjana respectivament, en una escala de 0 a 10)**. Respecte al tram de valoració més elevada ("bastanta o molta importància") un 89,3% de les dones i un 91,6% dels homes atorguen molta o bastanta importància a les tasques de cura de les persones. L'evolució temporal d'aquestes dades és la que es mostra en el gràfic 2, i s'observa que per primera

¹ Aquesta edició de l'enquesta també s'anomena "quarta onada" de l'any 2020, en ser la quarta de les edicions que es van aplicar durant l'any (juny, juliol, octubre, desembre).

vegada en els darrers 4 anys el percentatge de dones que consideren les tasques de cura bastant o molt importants (89,3%) és inferior al percentatge dels homes (91,6%).

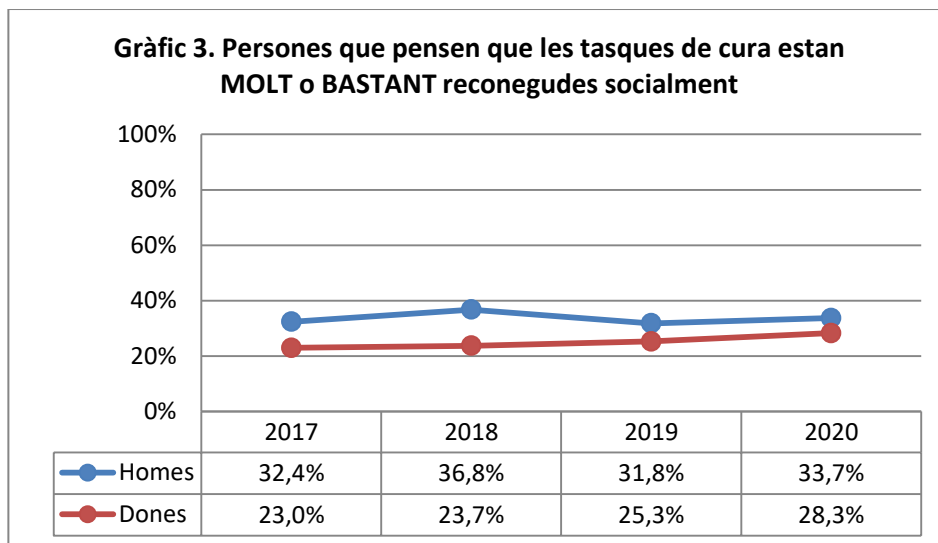
Desagregant per sexe l'opinió sobre la valoració social es posa de manifest que **les dones consideren que les cures estan menys reconegudes socialment que els homes. La valoració mitjana de les dones és de 5,1 de reconeixement social i la dels homes de 5,6, en una escala de 0 a 10.**

Desagregant per trams aquesta dada, a la taula 1 s'observa com el 34,5% de les dones, davant del 24,7% dels homes, considera que les tasques de cura estan poc o gens reconegudes socialment. Quant al tram de major valoració ("molt o bastant reconegudes socialment"), el 28,3% de les dones i el 33,7% dels homes consideren que les tasques de cura estan molt o bastant reconegudes socialment.

Taula 1. Valori en quina mesura pensa vostè que les tasques de cura estan reconegudes socialment (pregunta 1)		
	Dones	Homes
MITJANA	5,1	5,6
Poc/gens	34,5%	24,7%
Normal/regular	34,3%	36,5%
Molt/bastant	28,3%	33,7%
NS/NC	3,0%	5,2%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta Òmnibus Municipal

A continuació es mostren les dades de l'evolució temporal d'aquest tram de valoració més elevada:

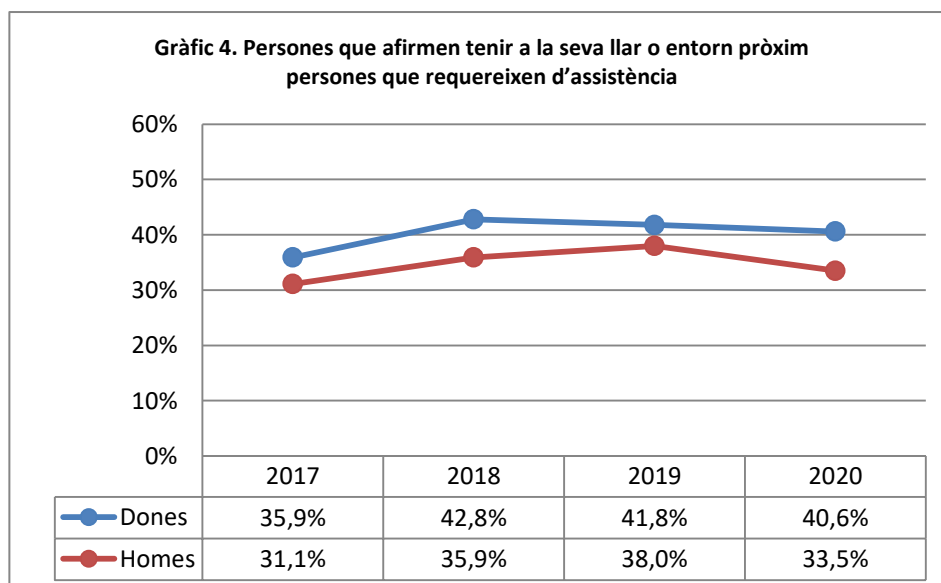

B) Persones properes que requereixen assistència (pregunta 3)

G. C3. TE VOSTÈ A LA SEVA LLAR O ENTORN PRÒXIM PERSONES (INFANTS, GENT GRAN, PERSONES MALALTES O AMB DISCAPACITAT) QUE REQUEREIXEN DE LA SEVA ASSISTÈNCIA?

(Recompte) % Columna	TOTAL	SEXE		16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	EDAT +64
		Dona	Home						
SI	(1000)	(534)	(466)	(97)	(169)	(182)	(166)	(141)	(245)
NO									

Davant la pregunta de si la persona enquestada té a la seva llar o entorn pròxim persones (infants, gent gran, persones malaltes o amb discapacitat) que requereixen de l'assistència d'aquesta persona, **el 40,6% de les dones i el 33,5% dels homes afirmen tenir algú a càrrec. Aquesta diferència entre dones i homes és sostinguda en els darrers anys, si bé ha anat variant de magnitud:**

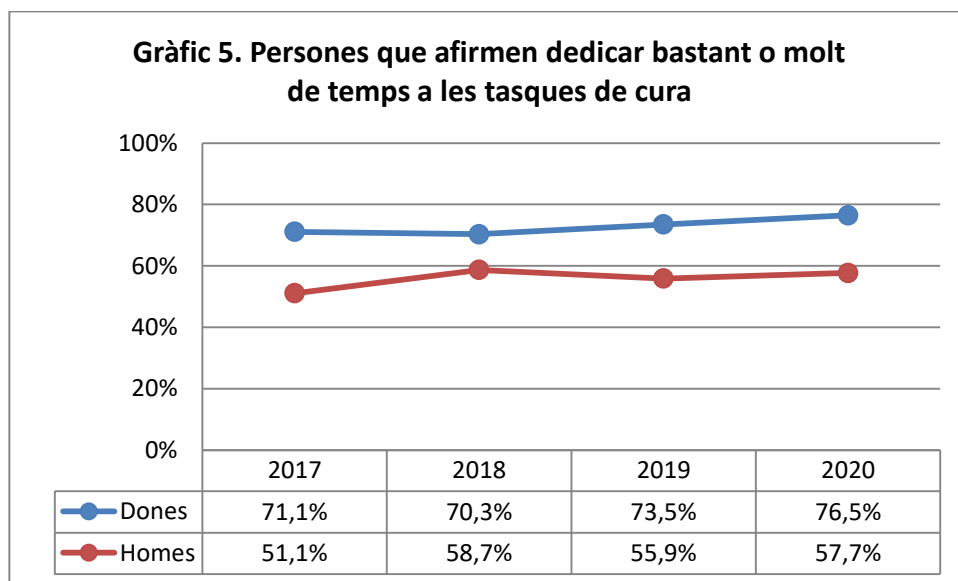

C) Temps dedicat (pregunta 4)

D'entre les persones que tenen persones a la seva llar o entorn que requereixen cures, **les dones consideren en major proporció que els homes (76,5% i 57,7% respectivament) que dediquen molt o bastant de temps a les tasques de cura.**

Si es prenen els valors mitjans (en una escala de 0 a 10, on 0 és gens de temps i 10 molt de temps), les dones ho valoren en un 7,8 i els homes en un 6,8. Aquesta valoració qualitativa és consistent amb les dades procedents d'altres enquestes que mostren com les dones dediquen més hores que els homes. No obstant, aquelles dades mostren que les dones dediquen diàriament el doble de temps a tasques domèstiques que els homes (les dones 2,2 hores diàries i els homes 1,1 hores diàries)². **Així, la diferència entre dones i homes expressada a l'enquesta Òmnibus sobre la percepció del temps que dediquen, és molt menor que la diferència de temps que efectivament dediquen.**

Quan es prenen en consideració les dades evolutives sobre les persones que afirmen dedicar bastant o molt de temps a les tasques de cura de persones (gràfic 5), s'observa que en el cas de les dones s'ha passat d'un 71,1% el 2017 a un 76,5% el 2020, i en cas dels homes d'un 51,1% a un 57,7%.

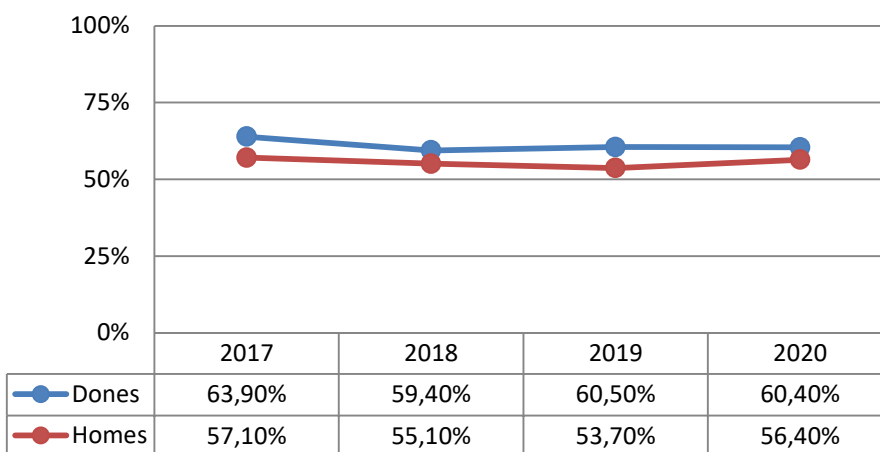

D) Consideració sobre el temps dedicat (pregunta 5)

La majoria de persones, concretament un 60,4% de les dones i un 56,4% dels homes, considera que el temps que dedica a les tasques de cura de les persones que requereixen assistència és adequat. L'evolució temporal d'aquestes dades és la següent:

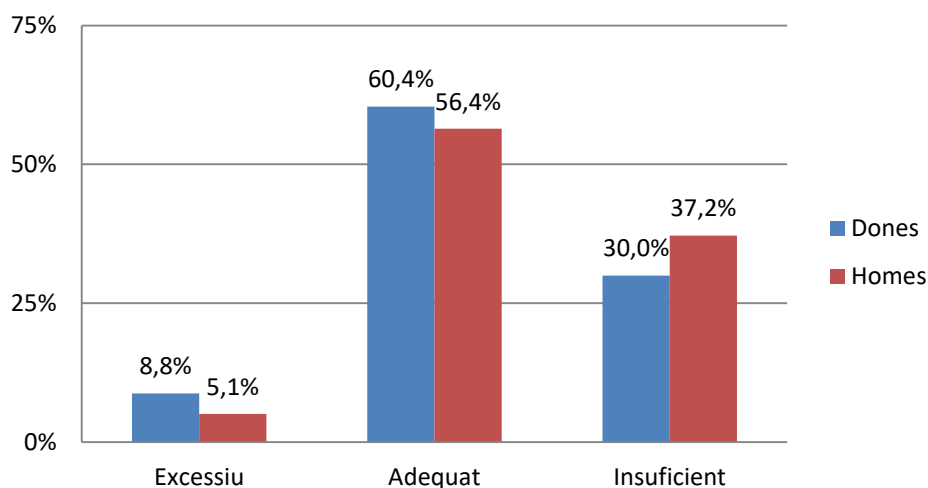
² Idescat. *Enquesta de salut de Catalunya 2015*. Hores dedicades a activitats domèstiques un dia feiner. Població de 15 i més anys.

Gràfic 6. Persones que consideren que el temps que dediquen a les tasques de cura és adequat

D'altra banda, el gràfic 7 mostra que hi ha més homes (37,2%) que dones (30,0%) que consideren que el temps que hi dediquen és insuficient.

Gràfic 7. Aquest temps que hi dedica considera que és...?

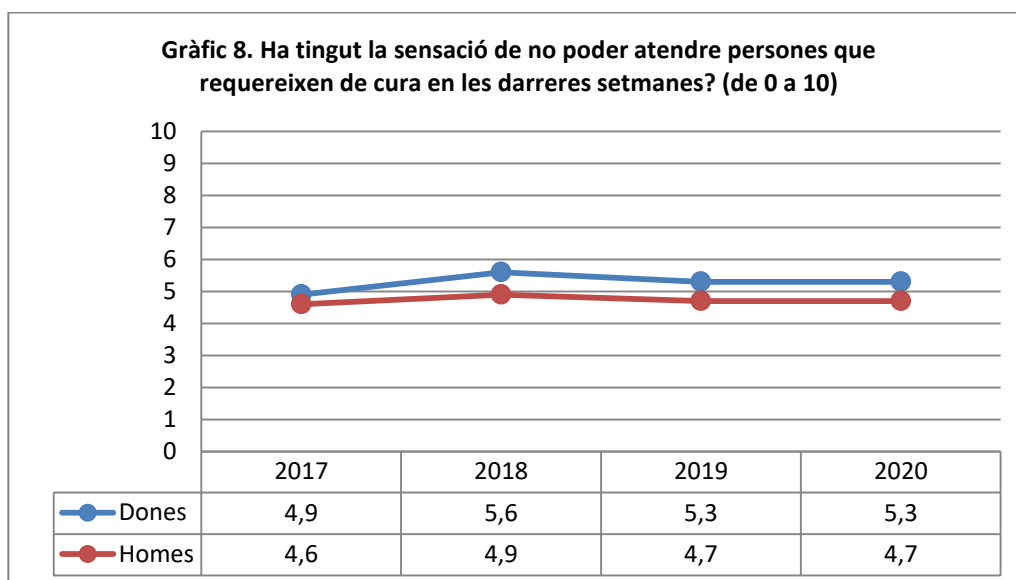

El fet que hi hagi més homes que dones que pensin que no dediquen suficient temps a les tasques de cura és consistent amb les dades de l'enquesta d'usos del temps on s'aprecia que les dones dediquen el doble de temps que els homes a aquest tipus de treball. En canvi, la dada del 56,4% dels homes que consideren adequada la seva dedicació de temps contrasta amb aquestes dades de dedicació efectiva molt inferior a la de les dones. Aquesta opinió podria estar molt condicionada per la consideració sobre qui ha d'assumir les tasques de cura (ex: una persona considerarà que dedica molt o poc temps en funció de quant de temps considera que li correspon dedicar...). I això es troba molt influenciat pel rol social diferencial que es ve assignant històricament a dones i homes en relació als treballs de cures, així com per la *desitjabilitat social* (fenomen pel qual les persones enquestades responen segons allò socialment acceptat, és a dir

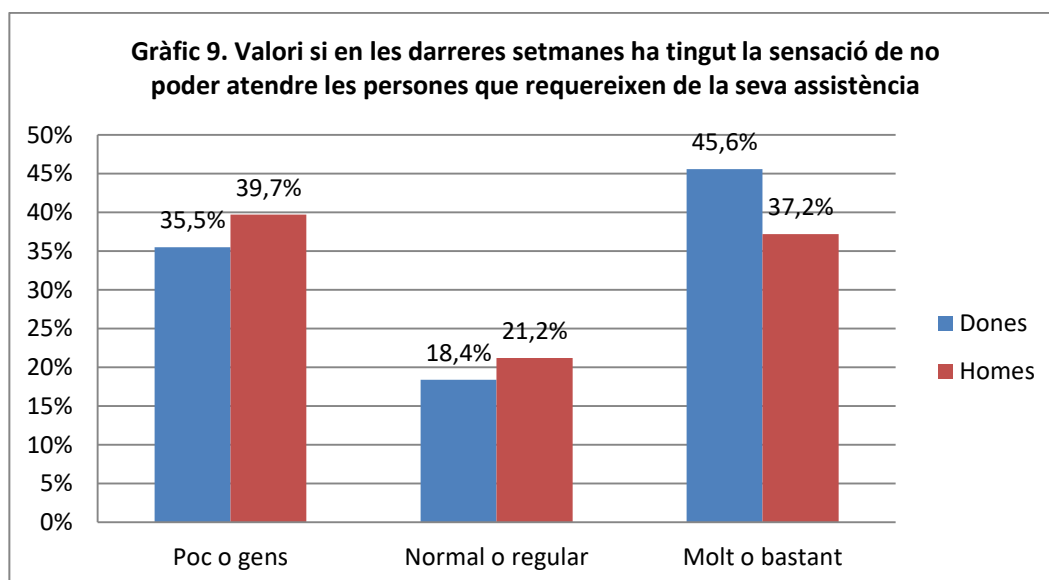
respondre per “quedar bé”). A més, molts homes, en assumir en menor grau les tasques de cura possiblement no siguin conscients del volum total de treball que requereixen (per exemple, les hores de dedicació més invisibles, com les de planificació i coordinació).

E) Sensació de no poder atendre les persones que ho requereixen (pregunta 6)

La sensació de no poder atendre, en les darreres setmanes, a les persones que requereixen de la seva assistència, és valorada per les persones enquestades amb un 5 de mitjana (en una escala de 0 a 10). En el cas de les dones és un 5,3, i en el cas dels homes un 4,7. Aquesta diferència entre homes i dones és persistent en el temps:

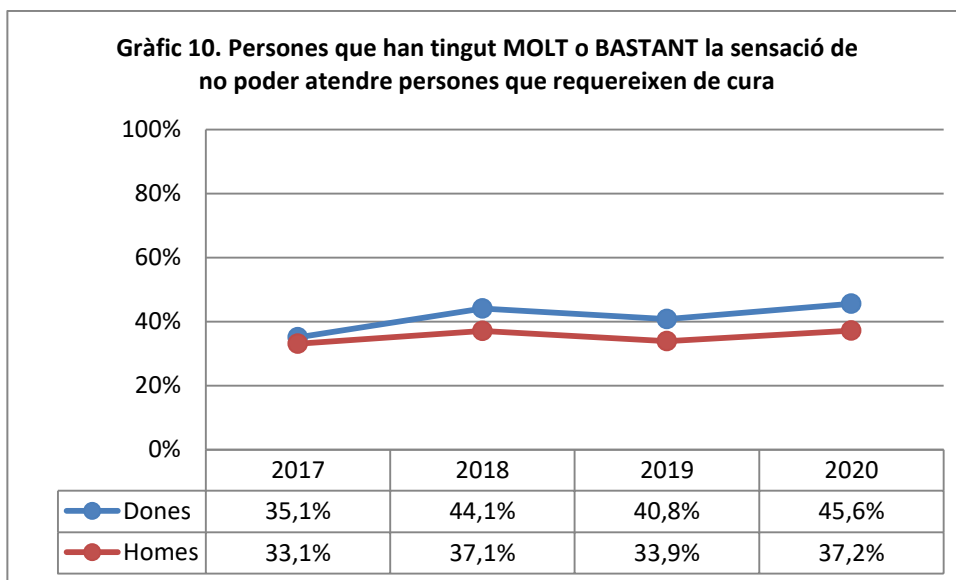

A més de la mitjana, cal fer atenció a les diferents valoracions, ja que existeix força dispersió en les respostes. Per a l'any 2020 la distribució és la següent:

Com s'observa, un 45,6% de les dones i un 37,2% dels homes ha tingut molta o bastanta sensació de no poder atendre totes les persones que requereixen de la seva assistència. Però alhora, un 35,5% de dones i un 39,7% dels homes han tingut poc o gens aquesta sensació.

El percentatge de dones que han tingut molt o bastant la sensació de no poder atendre persones que requereixen cura en les darreres setmanes, ha augmentat 10 punts percentuals respecte la dada de fa 4 anys. En concret, aquest percentatge ha augmentat del 35,1% el 2017 al 45,6% el 2020.

F) Distribució de la responsabilitat (pregunta 7)

G_C7 (RESUM). DE LES SEGÜENTS OPCIONS SOBRE QUI HAURIA DE RECAURE LA RESPONSABILITAT DE L'ASSISTÈNCIA D'AQUESTES PERSONES (INFANTS, GENT GRAN, PERSONES MALALTES O AMB DISCAPACITAT)?

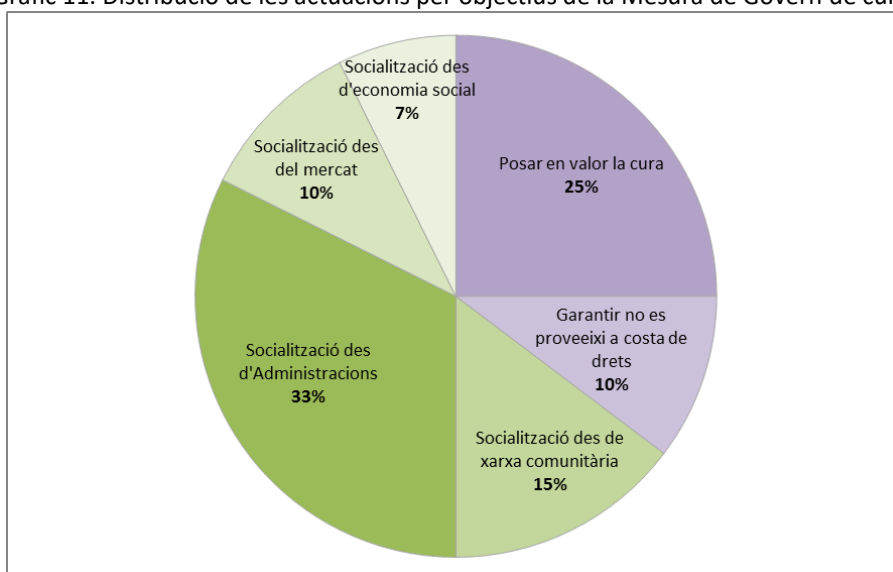
(0 = GENS DE RESPONSABILITAT ; 10 = MOLTA RESPONSABILITAT)

		TOTAL	SEXE							EDAT
			Dona	Home	16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	+64
DONES FAMILIARS DE PRIMER GRAU (MARES-FILLES-PARELLES)	(Recompte)	(985)	(528)	(457)	(96)	(167)	(180)	(164)	(137)	(241)
	Mitjana	7,3	7,4	7,2	7,2	7,4	7,1	7,5	7,1	7,5
	Des.Est.	2,5	2,4	2,6	2,3	2,4	2,7	2,4	2,6	2,6
HOMES FAMILIARS DE PRIMER GRAU (PARES-FILLS-PARELLES)	(Recompte)	(982)	(525)	(457)	(96)	(167)	(180)	(164)	(137)	(238)
	Mitjana	7,2	7,2	7,2	7,2	7,4	7,1	7,3	7,1	7,3
	Des.Est.	2,5	2,4	2,5	2,2	2,4	2,7	2,4	2,4	2,7
SERVEIS PÚBLICS (ADMINISTRACIÓ)	(Recompte)	(990)	(527)	(463)	(97)	(167)	(181)	(165)	(140)	(240)
	Mitjana	7,8	7,8	7,7	7,8	7,7	7,6	7,5	8,0	7,9
	Des.Est.	2,2	2,2	2,2	1,8	2,2	2,1	2,3	2,2	2,4
SERVEIS PRIVATS (EMPRESSES/PERSONES CONTRACTADES)	(Recompte)	(940)	(499)	(441)	(94)	(164)	(175)	(161)	(133)	(213)
	Mitjana	6,1	6,4	5,7	7,2	6,7	5,9	5,8	5,4	6,0
	Des.Est.	3,0	2,9	3,1	2,4	2,7	2,9	2,9	3,1	3,4
MON COMUNITARI (VOLUNTARIAT, VEÏNAT, ONG)	(Recompte)	(966)	(513)	(453)	(95)	(164)	(178)	(161)	(138)	(230)
	Mitjana	6,5	6,7	6,3	7,0	6,7	6,3	6,1	6,5	6,6
	Des.Est.	2,6	2,6	2,6	2,1	2,5	2,6	2,8	2,5	2,7

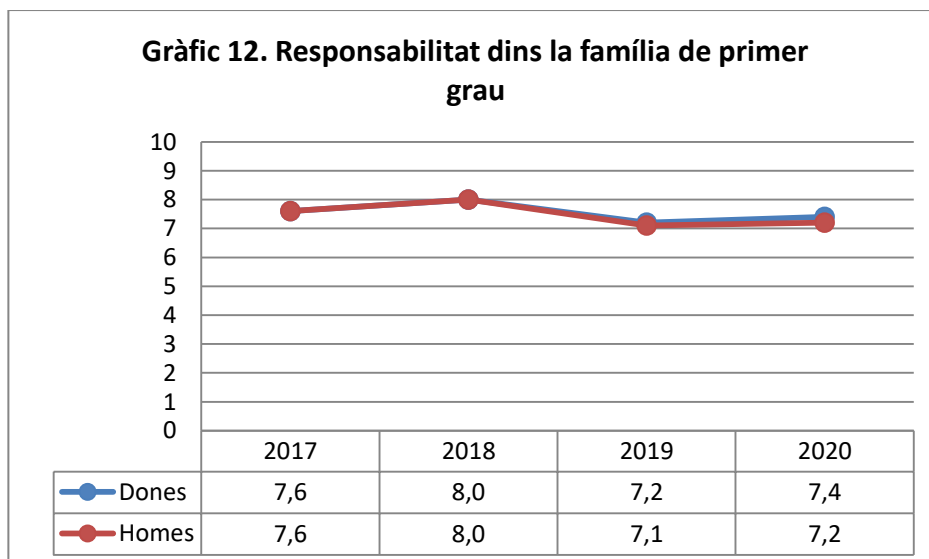
D'entre les diferents opcions de resposta sobre la responsabilitat de la cura (familiars de primer grau, serveis públics, serveis privats i món comunitari) les persones enquestades opinen majoritàriament que **la principal responsabilitat en l'assumpció de les cures hauria de ser dels serveis públics**, amb una valoració de 7,8 sobre 10 (si bé ha disminuït 3 dècimes respecte l'any anterior).

Aquesta opinió que l'agent social que hauria d'assumir amb major responsabilitat les tasques de cura és l'administració pública, és concordant amb la Mesura de Govern per una Democratització de la cura, ja que l'objectiu "Socialització des de les Administracions Públiques" és el que concentra un major percentatge d'actuacions (33%):

Gràfic 11. Distribució de les actuacions per objectius de la Mesura de Govern de cures

Segons l'opinió expressada a l'enquesta Òmnibus, el segon agent en qui hauria de recaure la responsabilitat és la família. I dins aquesta, els anys 2017 i 2018 es va atorgar la mateixa responsabilitat a homes i dones, i el 2019 i 2020 es va atorgar una responsabilitat lleugerament superior a les dones:

**Ajuntament
de Barcelona**

Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps
Gerència Municipal

Si bé la ciutadania no nega la participació de cap dels cinc agents en la gestió de les cures (tots tenen una nota mitjana superior a 6), **s'atorga més responsabilitat als serveis públics i la família que al món comunitari i els serveis privats.**